

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobců: **a) Mgr. M. K., b) PhDr. P. Č., c) J. S.**, všichni vystupující jako přípravný výbor náboženské společnosti Cesta Guru Járy, všichni zastoupeni JUDr. Athanassiem Pantazopoulem, advokátem se sídlem Slavíkova 1510/19, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo kultury**, se sídlem Maltézské náměstí 471/1, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2021, č. j. 5 A 195/2017-57,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I.

Vymezení věci

[1] Kasační stížností se žalobci domáhají zrušení v záhlaví označeného rozsudku Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jejich žaloba proti rozhodnutí ze dne 20. 9. 2017, č. j. MK 57172/2017 OLP, jímž ministr kultury zamítl rozklad žalobců a potvrdil rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 1. 2017, č. j. MK 5962/2017 OC. Tímto rozhodnutím byl zamítnut návrh žalobců na registraci náboženské společnosti Cesta Guru Járy. Důvodem zamítnutí návrhu bylo to, že dle žalovaného Cesta Guru Járy nesplňuje podmínky pro vznik a působení církví a náboženských společností stanovené v § 5 zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských

společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), v relevantním znění (dále jen „zákon o církvích“). Nesplnění uvedených podmínek spatřoval žalovaný v tom, že Cesta Guru Jary ve snaze o dosažení svého cíle (registrace) postupovala nezákonným způsobem, když při sběru podpisů potřebných pro registraci porušovala zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“), a dále v tom, že svou činností rozněcovala nenávist a nesnášenlivost vůči některým svým bývalým členům, a to šířením pomlouvačných článků a zveřejňováním intimních fotografií bývalých členek. Dalším důvodem zamítnutí návrhu bylo to, že dle jejího základního dokumentu poskytuje Cesta Guru Jary většinu svých duchovních služeb a činností za úplatu, což dle žalovaného odporuje § 27 odst. 5 zákona o církvích.

[2] Městský soud v napadeném rozsudku podrobně popsal průběh správního řízení, zejména prověřování a postupné doplňování podpisů, kdy žalovaný část žalobci odevzdaných podpisů nezapočítal, neboť 13 z odevzdaných podpisových archů obsahovalo jiný název náboženské společnosti, a to „*Svobodná náboženská společnost Guru Jary*“, nikoliv „*Cesta Guru Jary*“, a údaje některých osob uvedené v dalších podpisových arších vykazovaly při porovnání s údaji v evidenci obyvatel takové vady, pro které nemohly být započteny. Žalovaný dále ověřil, zda se osoby, jejichž podpisy nebyly vyřazeny v předchozích fázích prověřování, skutečně hlásí k Cestě Guru Jary, a to zasláním jednoduchého dotazníku s vysvětlujícím průvodním dopisem a ofrankovanou odpovědní obálkou. Dále městský soud stručně shrnul obsah znaleckých posudků zpracovaných znalci doc. PhDr. Zdeňkem Vojtíškem Th. D., a doc. PhDr. Dušanem Lužným, Dr., přičemž poukázal na to, že žalobci namítali podjatost doc. Vojtíška, jejich námitky však žalovaný neshledal důvodnými a rozhodl tedy o nevykloučení tohoto znalce. Rozklad podaný proti tomuto rozhodnutí ministr kultury zamítl a dané rozhodnutí potvrdil. Následně městský soud poukázal na to, že žalovaný zjistil, že hlavní představitelé Cesty Guru Jary, J. D. (alias Guru Jara) a B. P., byli v době správního řízení trestně stíháni, přičemž původní odsuzující prvostupňový trestní rozsudek byl zrušen odvolacím soudem a nové rozhodnutí nebylo ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí vydáno. Žalovaný oslovil s žádostí o stanovisko ve věci Ministerstvo vnitra, které doporučilo řízení o registraci přerušit do doby, než bude pravomocně rozhodnuto v trestní věci J. D. a B. P., to však žalovaný nepovažoval za nezbytné, neboť shromáždil dostatečné množství podkladů a závěr, k němuž dospěl, není závislý na výsledku zmiňovaného trestního řízení.

[3] Městský soud neshledal žalobní argumentaci důvodnou. Zdůraznil zejména, že žalovaný považoval za rozporný se zákonem samotný způsob, jakým žalobci shromažďovali osobní údaje a podpisy na podpisové archy, přičemž tento závěr má oporu ve zjištěném skutkovém stavu. Žalovaný při přezkumu splnění zákonných podmínek pro registraci předmětné náboženské společnosti posuzoval rovněž naplnění § 5 zákona o církvích, přičemž v této souvislosti vyšel z dotazníků, které rozeslal osobám uvedeným na podpisových arších. Žalovaný rozeslal celkem 388 dotazníků, přičemž 70 z dotazovaných osob uvedlo, že se k Cestě Guru Jary nehlásí; z nich 27 napsalo, že se v jejich případě jedná o podvod, 15 sdělilo, že žádný podpisový arch nepodepsaly a 12 uvedlo, že byly uvedeny v omyl či jim byly sděleny nepravdivé skutečnosti. V reakci na tuto skutečnost podal žalovaný podnět Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále jen „ÚOOÚ“) pro podezření z porušení zákona o ochraně osobních údajů. ÚOOÚ provedl

pokračování

u žalobců kontrolu, při níž zjistil několik porušení zákona o ochraně osobních údajů. Žalovaný tedy dospěl k závěru, že žalobci sice předložili podpisové archy s dostatečným počtem podpisů, při shromažďování podpisů však byl porušen zákon o ochraně osobních údajů. K závěru o tom, že Cesta Guru Járy svou činností šíří a rozněcuje nenávist a nesnášenlivost vůči některým svým bývalým stoupencům, žalovaný dospěl na základě znaleckého posudku doc. Vojtíška, dále na základě webových stránek www.cestagurujary.cz a vycházel rovněž z rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 27. 12. 2012, č. j. 24 C 62/2009-129, který byl z větší části potvrzen rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 24. 4. 2013, č. j. 1 Co 104/2013-155.

[4] K žalobní námitce týkající se žalobci tvrzené podjatosti doc. Vojtíška městský soud uvedl, že tyto výhrady byly uplatněny již v průběhu správního řízení, žalovaný i ministr kultury se jimi zabývali a dospěli k závěru, že uvedený znalec není v posuzované věci podjatý. Městský soud dodal, že tvrzení žalobců o tom, že doc. Vojtíšek přirovnával J. D. k Adolfu Hitlerovi, je nepodložené. Ani z dalších žalobci zmiňovaných podkladů týkajících se pozice doc. Vojtíška ve Společnosti pro studium sekt a nových náboženských hnutí městský soud neshledal, že by zde byly okolnosti svědčící o nežádoucím vztahu, který by mohl ovlivnit postoj uvedeného znalce k posuzované věci.

[5] K žalobní námitce týkající se porušení principu presumpce neviny v souvislosti s trestním řízením vedeným proti J. D. a B. P. městský soud uvedl, že důvody zamítnutí návrhu žalobců s uvedeným trestním řízením nijak nesouvisí. Z téhož důvodu neshledal městský soud důvodnou ani žalobní argumentaci týkající se údajné náboženské perzekuce Cesty Guru Járy a jejích představitelů. Tato argumentace se dle městského soudu opírá pouze o skutečnost, že je proti J. D. a B. P. vedeno trestní řízení, což s předmětem tohoto řízení nesouvisí. Ani tvrzení, že je Cesta Guru Járy zaregistrována v USA či na Filipínách, městský soud nepovažoval za relevantní.

[6] Pokud jde o námitku, v níž žalobci vyjádřili nesouhlas s rozhodnutím ÚOOÚ, z jehož závěrů dle nich vyšel žalovaný, městský soud konstatoval, že tuto námitku žalobci uplatnili již v rozkladu, a ztotožnil se se způsobem, jakým tuto námitku vypořádal ministr kultury. Žalobci měli zřejmě na mysli závěrečný protokol o kontrole provedené ÚOOÚ, proti kterému podali námitky, které však byly vyhodnoceny jako neopodstatněné a závěry uvedené v protokolu byly potvrzeny.

II.

Kasační stížnost žalobců, vyjádření žalovaného a replika žalobců

[7] Proti uvedenému rozsudku městského soudu podali žalobci (stěžovatelé) kasační stížnost, jejíž důvody podřazují pod § 103 odst. 1 písm. a) b) a d) s. ř. s.

[8] K závěrům městského soudu, týkajícím se porušení zákona o ochraně osobních údajů při sběru podpisů stěžovatelé uvedli, že při ústním jednání městský soud upozornili, že je na 23. 2. 2021 u Městského soudu v Praze nařízeno jednání ve věci žaloby proti rozhodnutí předsedkyně ÚOOÚ ze dne 7. 3. 2017, č. j. UOOU-11173/16-23, jímž bylo potvrzeno rozhodnutí ÚOOÚ, které bylo vydáno na základě kontroly provedené na podnět žalovaného. Městský soud na rozhodnutí v uvedené věci nevyčkal, přičemž

rozhodnutí předsedkyně ÚOOÚ bylo následně rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 30. 3. 2021, č. j. 2 A 53/2017-31, zrušeno a věc jí byla vrácena k dalšímu řízení. Stěžovatelé mají za to, že jelikož zjištění ÚOOÚ nebylo věcně správné a městský soud jeho rozhodnutí zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, nelze nyní argumentovat přestupky, kterých se dané rozhodnutí týkalo. Nyní přezkoumávané rozhodnutí žalovaného je tedy dle stěžovatelů nepřezkoumatelné.

[9] Stěžovatelé se závěry městského soudu a žalovaného ohledně porušení zákona o ochraně osobních údajů nesouhlasí rovněž z dalších důvodů. Opakují, že podpisy a rodná čísla věřících byla sesbírána na řádný podpisový arch stažený z webových stránek žalovaného, přičemž zájemcům o podpis byl distribuován dokument s hlavičkou organizace Cesta Guru Járy a s názvem „*Vyznání víry Cesty Guru Járy náboženské společnosti*“, v němž byl uveden účel sběru podpisů. Osoby, které archy podepsaly, nikdo neinformoval o tom, že svůj podpis budou muset opakovaně potvrdit před státním orgánem. Žalovaný stěžovatelům až později sdělil, že obesílání věřících dotazníky je běžné i u návrhů na registraci jiných náboženských společností a že běžné jsou i záporné odpovědi na dotazník, na které žalovaný reaguje podnětem ÚOOÚ. Stěžovatelé takový postup považují za past nalíčenou na ně žalovaným a dodávají, že pokud kontrola ze strany ÚOOÚ není běžným postupem, pak ji vnímají jako diskriminační postih své náboženské společnosti. Stěžovatelé trvají na tom, že splnili veškeré předepsané podmínky pro registraci náboženské společnosti. Dále v této souvislosti uvádějí, že v rozhodnutí žalovaného je několikrát uvedeno sousloví „*nedostatky v podpisech*“, což dle jejich názoru evokuje kriminalizaci přípravného výboru ze strany ÚOOÚ ve všech uvedených případech nezapočítaných podpisů, žalovaný však vůbec nevzal v úvahu, že někteří z neztotožněných a vyřazených věřících se ozvali s tím, že neobdrželi dotazník k potvrzení své víry. Stěžovatelé dále uvedli, že obecně považují obesílání věřících žalovaným za nadbytečné opatření porušující mezinárodní doporučení OBSE, na což žalovaného, OBSE i OSN několikrát upozorňovali, a dodali, že kromě samotného žalovaného jejich věřící oslovil rovněž ÚOOÚ a doc. Vojtíšek, kteří obdrželi kontakty na věřící od žalovaného. Takový postup považují stěžovatelé za zneužití osobních údajů a dodávají, že pokud by o předání osobních údajů věřících věděli předem, zvážili by, zda registraci vůbec navrhopat.

[10] K závěru městského soudu a žalovaného o tom, že Cesta Guru Járy šíří a rozněcuje nenávist a nesnášenlivost vůči některým svým bývalým stoupencům, stěžovatelé uvedli, že vychází ze znaleckého posudku doc. Vojtíška, který je dle jejich názoru v posuzované věci podjatý. Doc. Vojtíšek dle stěžovatelů používal při zpracování posudku informace z utajovaného policejního spisu, z něhož použil neověřené anonymní informace pro záměrné očernění Cesty Guru Járy i jejích věřících, a zveřejňuje články s nenávistným obsahem. Jediným objektivním závěrem posudku doc. Vojtíška dle stěžovatelů je, že schvaluje registraci Cesty Guru Járy v blíže nespecifikované budoucnosti, stěžovatelé tedy nevidí důvod, proč nemohlo k registraci dojít v roce 2017. Stěžovatelé dodali, že doc. Vojtíšek sice ze zamítnutí jejich návrhu nebude mít finanční zisk, ale svou profesní kariéru staví na kritice nových náboženských hnutí a veřejném vystupování proti nim, zamítnutí posuzovaného návrhu tedy povede k potvrzení jeho profesní důležitosti. Dále stěžovatelé poukazují na to, že doc. Vojtíšek několikrát přirovnal J. D. k Adolfu Hitlerovi, přičemž zaujatý postoj jeho i jeho Společnosti pro studium sekt a nových náboženských

pokračování

hnutí vůči novým náboženským společnostem je kritizován již od roku 1998, také ze strany Českého helsinského výboru; kritizoval jej rovněž doc. Lužný a doc. Nešpor. Dle stěžovatelů se městský soud v napadeném rozsudku rovněž nevypořádal s jimi citovanými zprávami, jejichž seznam opakovaně uvádějí.

[11] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že část stížní argumentace stěžovatelé uplatnili již v žalobě a v této souvislosti odkázal na své vyjádření k žalobě. Nad rámec již uvedeného dodal, že považoval za rozhodující pro zamítnutí návrhu stěžovatelů porušování práva, rozněcování nesnášenlivosti a snahy Cesty Guru Jary o dosažení registrace nezákonným způsobem. Ve správním řízení provedl důkazy potřebné pro zjištění skutkového stavu věci, přičemž součástí tohoto postupu bylo také obeslání osob, které podepsaly podpisové archy, s písemným dotazem, zda se skutečně hlásí k náboženské společnosti Cesta Guru Jary. K tomuto ověřování žalovaný přistoupil v důsledku zkušeností z některých dřívějších řízení o registraci, v nichž bylo zjištěno zneužití osobních údajů a falšování podpisů osob, které se k dané církvi či náboženské společnosti nikdy nehlásily. Takové šetření prováděl žalovaný standardně, nejen u Cesty Guru Jary, nejedná se tedy o žádné zastrasování věřících, jak tvrdí stěžovatelé, ale o standardní postup žalovaného ve správním řízení. Žalovaný zopakoval, že ačkoliv stěžovatelé postupně předložili podpisové archy podepsané dostatečným počtem osob, bylo v řízení prokázáno, že se v průběhu shromažďování osobních údajů a podpisů pokusili dosáhnout registrace náboženské společnosti nezákonným způsobem, čímž porušili § 5 zákona o církvích. Celkové množství osob, které popřely své podpisy na podpisových arších Cesty Guru Jary, vedlo žalovaného k podání podnětu k ÚOOÚ z důvodu podezření ze spáchání přestupku na úseku ochrany osobních údajů. Žalovaný rovněž trvá na tom, že Cesta Guru Jary prostřednictvím lživých a pomlouvačných článků veřejně rozněcovala nenávist a nesnášenlivost vůči některým svým bývalým členům, a to v jednom případě dokonce v rozporu s pravomocným rozhodnutím soudu, na který se obrátila jedna z poškozených žen s žalobou na ochranu osobnosti. Dále má žalovaný za prokázané, že Cesta Guru Jary poskytuje většinu svých služeb a činností úplatně, tedy že výdělečná činnost není pouze doplňková, ale primární. Tvrzení stěžovatelů o náboženské perzekuci, zavádějících informacích a diskriminaci považuje žalovaný za účelová s cílem zvrátit výsledek registračního řízení. Podle žalovaného nemůže nic změnit ani zrušení rozhodnutí předsedkyně ÚOOÚ ze dne 7. 3. 2017, č. j. UOOÚ-11173/16-23. Ke zrušení uvedeného rozhodnutí vedlo pouze procesní pochybení spočívající v neprovedení výslechu dvou osob, zatímco osob, které prohlásily, že na podpisových arších byl jejich podpis neoprávněně, bylo 70. V souvislosti s namítanou podjatostí doc. Vojtíška žalovaný zopakoval závěry, které předestřel již v průběhu správního řízení a ve vyjádření k žalobě. Doc. Vojtíšek není dle žalovaného ve věci podjatý, je jedním z předních českých religionistů a studiem náboženské společnosti Cesta Guru Jary, která dříve působila pod názvem Poetrie, se zabývá již řadu let. Závěr znalce o tom, že schvaluje registraci náboženské společnosti Cesta Guru Jary v blíže nespecifikované budoucnosti, je dle žalovaného vytržen z kontextu. Žalovaný vyloučil, že by v České republice docházelo k perzekuci osob hlásících se k Cestě Guru Jary či k jakýmkoliv jiným církvím nebo náboženským společnostem.

[12] Stěžovatelé na uvedené vyjádření reagovali replikou, v níž uvedli, že ÚOOÚ prošetřoval právě pouze několik konkrétních případů nakládání s osobními údaji, přičemž

žádný další případ pochybení neevidoval. Žalovaný dle stěžovatelů v této souvislosti nepřípadně bagatelizuje závěry rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 3. 2021, č. j. 2 A 53/2017-31. Dodal, že žalovaný i městský soud by měli respektovat čl. 8 až 11 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a že při jednání před městským soudem upozorňoval na nutnost respektování závěrů evropských institucí, jakou je např. Benátská komise, přičemž žalovanému i městskému soudu vytýkal, že neprovedli ve vztahu k zamítnutí návrhu na registraci test proporcionality.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[13] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobami oprávněnými, neboť stěžovatelé byli účastníky řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a jsou zastoupeni advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[14] Nejvyšší správní soud nejprve připomíná, že smyslem soudního přezkumu není opakovat, co již bylo vyřčeno. Kasační stížnost je mimořádný opravný prostředek proti pravomocnému rozsudku krajského soudu. Řízení o kasační stížnosti je ovládáno zásadou dispoziční a Nejvyšší správní soud je vázán důvody kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud není povinen ani oprávněn domýšlet argumenty za stěžovatele; takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by roli advokáta (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 1 Afs 57/2011-95, ze dne 22. 4. 2014, č. j. 2 Ads 21/2014-20, ze dne 27. 10. 2010, č. j. 8 As 22/2009-99, ze dne 18. 6. 2008, č. j. 7 Afs 39/2007-46, či ze dne 17. 12. 2008, č. j. 7 As 17/2008-60; všechna zde uvedená rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Stěžovatel vymezuje rozsah přezkumu napadeného rozsudku a musí v kasační stížnosti předeštit polemiku se závěry krajského soudu, konkrétně sdělit, v čem spatřuje skutková či právní pochybení krajského soudu. Úkolem Nejvyššího správního soudu není nahrazovat činnost krajského soudu a opětovně přezkoumávat napadené rozhodnutí žalovaného, jako kdyby rozhodnutí krajského soudu neexistovalo. Povinností stěžovatele tudíž je sdělit, z jakých důvodů závěry krajského soudu považuje za nezákonné, nikoliv pouze vyjádřit obecný nesouhlas s jeho rozhodnutím. Obsah a kvalita kasační stížnosti v tomto ohledu předurčuje obsah a kvalitu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, resp. rozsah jeho přezkumné činnosti.

[15] Nejvyšší správní soud tedy přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[16] Nejvyšší správní soud na úvod shrnuje, že žalovaný odůvodnil zamítnutí návrhu stěžovatelů třemi důvody. První dva důvody spatřoval žalovaný v tom, že činnost Cesty Guru Jary je v rozporu s § 5 zákona o církvích, neboť na jedné straně usilovala o dosažení některého ze svých cílů, konkrétně své registrace, nezákonným způsobem a na druhé straně svou činností rozněcovala nenávist a nesnášenlivost vůči některým svým bývalým

pokračování

členům [§ 5 písm. b) zákona o církvích]. Třetím důvodem byl závěr žalovaného o tom, že tato náboženská společnost nesplňuje požadavky § 27 odst. 5 věty druhé zákona o církvích.

[17] Dle § 5 zákona o církvích vznikat a vyvíjet činnost nemůže církev a náboženská společnost, jejíž učení nebo činnost sleduje porušení práva nebo dosažení nějakého cíle nezákonným způsobem, zejména pokud a) popírá nebo omezuje osobní, politická nebo jiná práva fyzických osob pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání nebo sociální postavení, b) rozněcuje nenávist a nesnášenlivost, c) podporuje násilí nebo porušování právních předpisů, d) závažně narušuje veřejnou mravnost, veřejný pořádek nebo veřejné zdraví, e) omezuje osobní svobodu osob zejména tím, že využívá psychický nebo fyzický nátlak k vytvoření závislosti, která vede k fyzickému, psychickému nebo ekonomickému poškozování těchto osob nebo jejich rodinných příslušníků, k poškozování jejich sociálních vazeb včetně omezování psychického vývoje nezletilých nebo omezování jejich práva na vzdělání, nebo zabraňuje nezletilým přijmout zdravotní péči odpovídající zdravotním potřebám, nebo f) je její učení utajováno vcelku nebo v některých částech, stejně jako organizační struktura církve a náboženské společnosti a vazby na zahraniční složky, je-li částí církve nebo náboženské společnosti působící mimo území České republiky.

[18] Dle § 27 odst. 5 zákona o církvích předmět podnikání a jiné výdělečné činnosti musí být vymezen v základním dokumentu registrované církve a náboženské společnosti. Podnikání a jiná výdělečná činnost církve a náboženské společnosti mohou být pouze její doplňkovou výdělečnou činností.

[19] První z důvodů zamítnutí návrhu, tedy snahu Cesty Guru Jary dosáhnout registrace nezákonným způsobem, žalovaný spatřoval v tom, že stěžovatelé při shromažďování podpisů osob hlásících se k Cestě Guru Jary [§ 10 odst. 2 písm. c) zákona o církvích] porušili § 5 odst. 1 písm. g) zákona o ochraně osobních údajů tím, že nejméně 10 osob, jejichž osobní údaje při této příležitosti zpracovávali, neinformovali o pravém účelu shromažďování jejich osobních údajů a o tom, že se podepsáním archu stávají členy Cesty Guru Jary, dále § 5 odst. 2 zákona o ochraně osobních údajů tím, že zpracovávali osobní údaje 13 osob bez potřebného souhlasu, § 9 zákona o ochraně osobních údajů tím, že zpracovávali citlivé osobní údaje osob uvedených v arších bez výslovného souhlasu uvedených osob, a § 11 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů tím, že nesplnili informační povinnost uloženou jim tímto ustanovením. K podezření ohledně zneužití osobních údajů některých osob uvedených v arších žalovaného vedla skutečnost, že v dotaznících, které rozeslal osobám, jejichž podpisy na podpisových arších považoval za splňující požadavky § 10 odst. 2 písm. c) zákona o církvích, aby ověřil, že se tyto osoby skutečně hlásí k Cestě Guru Jary, celkem 70 osob uvedlo, že se k této náboženské společnosti nehlásí (některé z těchto osob vyjádřily značnou nelibost nad tím, že by měly být s Cestou Guru Jary spojovány, uvedly, že byly mylně informovány o účelu poskytnutí osobních údajů či dokonce podvedeny). Podezření žalovaného následně potvrdila rovněž kontrola, kterou v souvislosti s jeho podnětem provedl u stěžovatelů ÚOOÚ. V prvostupňovém rozhodnutí tedy žalovaný odkázal kromě zmiňovaných odpovědí na dotazníky rovněž na protokol o zmiňované kontrole.

[20] Stěžovatelé nezpochybňovali správnost uplatnění § 5 zákona o církvích na posuzovanou situaci, Nejvyšší správní soud se tedy, jsa vázán kasačními námitkami, touto otázkou nemohl zabývat. Stěžovatelé namítali v dané souvislosti především nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, která podle nich vyplývá ze zrušení rozhodnutí předsedkyně ÚOOÚ ze dne 7. 3. 2017, č. j. UOOU-11173/16-23, a následně i rozhodnutí ÚOOÚ ze dne 2. 1. 2017, č. j. UOOU-11173/16-17, jimiž byl v souvislosti se shromažďováním podpisů k registraci Cesty Guru Jary shledán vinným z přestupků podle zákona o ochraně osobních údajů stěžovatelů a). Této námitce však nelze přisvědčit.

[21] Dle § 57 odst. 1 písm. c) správního řádu, jestliže vydání rozhodnutí závisí na řešení otázky, již nepřísluší správnímu orgánu rozhodnout a o které nebylo dosud pravomocně rozhodnuto, správní orgán si o ní může učinit úsudek; správní orgán si však nemůže učinit úsudek o tom, zda byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt a kdo za něj odpovídá, ani o otázkách osobního stavu.

[22] Správní orgán tedy je oprávněn učinit si pro účely jím vedeného řízení úsudek o otázkách, o nichž mu nepřísluší rozhodovat, nebylo-li o nich dosud pravomocně rozhodnuto, nemůže si však učinit úsudek mj. o tom, zda, případně kým byl spáchán přestupek. To však žalovaný ani ministr kultury neučinili. Žalovaný ani ministr kultury při posouzení věci nevyšli z uvedeného rozhodnutí předsedkyně ÚOOÚ, ani z rozhodnutí ÚOOÚ ze dne 2. 1. 2017, č. j. UOOU-11173/16-17, které bylo tímto rozhodnutím potvrzeno, nýbrž z protokolu o kontrole ÚOOÚ ze dne 7. 9. 2016, č. j. UOOU-12287/15-94. Rozhodnutí předsedkyně ÚOOÚ bylo vydáno až po rozhodnutí žalovaného v průběhu řízení o rozkladu podaném v nyní posuzované věci, žalovaný z něj tedy ani vyjít nemohl. V době vydání rozhodnutí žalovaného zde tedy nebylo žádné pravomocné rozhodnutí, kterým by byli stěžovatelé (či některý z nich) v souvislosti se shromažďováním podpisů na odevzdané archy shledáni vinnými z přestupku. Rozhodnutí předsedkyně ÚOOÚ mohl ve svém rozhodnutí zohlednit nanejvýš ministr kultury, ani ten tak ovšem neučinil a rovněž vyšel pouze ze zmiňovaného protokolu o kontrole.

[23] Prvostupňové rozhodnutí žalovaného, ani rozhodnutí ministra kultury o rozkladu totiž nebylo založeno na závěru o tom, že stěžovatelé (či některý z nich) spáchali v souvislosti se sběrem podpisů věřících přestupek, nýbrž pouze na závěru o tom, že se při sběru podpisů dopustili několika porušení zákona o ochraně osobních údajů. O této skutečnosti si žalovaný jistě mohl učinit úsudek sám, aniž by podával podnět ÚOOÚ. Dostatečnou oporou pro tento závěr přitom nepochybně byly již samotné dotazníky rozeslané žalovaným, v nichž značná část respondentů uvedla, že se k Cestě Guru Jary nehlásí, přičemž 27 z nich přímo sdělilo, že se v jejich případě jedná o podvod, 15 uvedlo, že žádný podpisový arch nepodepsali, a 12 uvedlo, že byli uvedeni v omyl či jim byly sděleny nepravdivé skutečnosti. Zjištění vyplývající z těchto dotazníků, resp. pravdivost odpovědí dotazovaných osob stěžovatelé v tomto řízení nezpochybnili, resp. k jejímu popření nenavrhli žádné relevantní důkazy, jakými by mohly být např. výslechy respondentů či osob, které dané podpisy sbíraly. Zjištění, k nimž ÚOOÚ dospěl při kontrole provedené u stěžovatelů a která vtělil do protokolu o kontrole, na nějž odkázali žalovaný i ministr kultury, pouze potvrdila závěry žalovaného.

[24] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že stěžovatelům nelze přisvědčit, tvrdí-li, že Městský soud v Praze shledal kontrolní zjištění ÚOOÚ nesprávnými. Z rozsudku

pokračování

Městského soudu v Praze ze dne 30. 3. 2021, č. j. 2 A 53/2017-31, vyplývá, že důvodem zrušení rozhodnutí předsedkyně ÚOOÚ byla skutečnost, že ÚOOÚ vyšel při rozhodování o přestupcích stěžovatele a) pouze z písemných podkladů (dotazníků rozeslaných žalovaným v nyní posuzovaném řízení) a neprovedl výslechy svědků, jimiž byli respondenti, kterých se týkaly projednávané přestupky; ÚOOÚ tedy dle městského soudu v daném případě nerespektoval trestněprávní záruky spravedlivého procesu, které se uplatní rovněž v řízení o přestupcích. Lze dodat, že v nyní posuzovaném případě se nejedná o přestupkové řízení, nýbrž o řízení o návrhu na registraci náboženské společnosti, uvedené trestněprávní záruky se tak na toto řízení nevztahují a písemné důkazy v podobě vyplněných dotazníků přitom samy o sobě představují dostatečný a validní důkaz použitelný v tomto řízení.

[25] K dalším dílčím námitkám, které stěžovatelé uplatnili v souvislosti se závěrem žalovaného o porušení zákona o ochraně osobních údajů při shromažďování podpisů věřících, Nejvyšší správní soud především uvádí, že žalovaný, ministr kultury ani městský soud nepopírali naplnění formálních podmínek registrace, včetně shromáždění dostatečného počtu podpisů věřících, žalovaný naopak stěžovatele již v průběhu správního řízení informoval o tom, že podpisů shromáždil dostatek. Háček tedy nebyl v nesplnění formálních podmínek registrace, ale v tom, jakým způsobem stěžovatelé postupovali při shromažďování podpisů věřících. Namítají-li tedy stěžovatelé, že splnili veškeré formální požadavky pro registraci a že shromáždili dostatek podpisů věřících, míjí se jejich argumentace s důvody, na nichž spočívá žalobou napadené rozhodnutí. Z obdobných důvodů není v posuzovaném případě relevantní ani argumentace týkající se nezapočítání údajů některých osob uvedených v podpisových arších, nebo toho, že těmto osobám nebyl ani na jejich žádost zaslán ověřovací dotazník. Případné získání dalších podpisů (resp. jejich nevyřazení) by totiž na výsledku řízení nemohlo nic změnit. Samotné zmínky žalovaného o nedostacích v podpisech (resp. v údajích osob uvedených v odevzdaných arších) v žádném případě neevokují kriminalizaci stěžovatelů; jedná se o pouhé konstatování skutečností zjištěných při prověřování údajů v arších bez jakéhokoliv náznaku trestněprávní či přestupkové odpovědnosti stěžovatelů.

[26] Samotný proces ověřování podpisů nelze považovat za projev diskriminace či perzekuce stěžovatelů, resp. Cesty Guru Jary. Jde o standardní postup žalovaného, který rozesláním dotazníků ověřuje věrohodnost podkladů předložených navrhovatelem a postupuje tedy v souladu s povinností zjistit dostatečně skutkový stav věci. Žalovaný daným procesním postupem nadměrně nezatěžuje dotazované osoby, neboť se jedná o velmi krátký dotazník (jediná otázka s možností označit odpověď „Ano“, či „Ne“ a s možností doplnění dalších detailů odpovědi) rozesílaný s ofrankovanou obálkou. Jeho zodpovězení tedy není spojeno s citelnými časovými ani finančními náklady. Vzhledem k obsahu dotazníku nelze dospět ani k závěru, že by snad mělo jeho zaslání vyvolat v dotazovaných osobách jakékoliv obavy. Žalovanému rovněž nelze vyčítat, že stěžovatele výslovně nepoučil o povinnosti dodržovat při shromažďování podpisů věřících předpisy upravující ochranu osobních údajů, nebo že dodržování těchto povinností může být předmětem kontroly. Pakliže se stěžovatelé rozhodli dosáhnout jako přípravný výbor registrace Cesty Guru Jary, bylo na nich, aby při shromažďování podkladů pro registrační řízení postupovali v souladu s relevantními právními předpisy, včetně předpisů týkajících se ochrany osobních údajů. Možnost provedení kontroly plnění povinností při zpracování

osobních údajů není podmíněna předchozím poučením kontrolovaných osob. Podání podnětu ÚOOÚ v případě, kdy žalovanému vznikne důvodné podezření o spáchání přestupku dle zákona o ochraně osobních údajů nelze považovat za jakousi procesní past nastraženou na stěžovatele, jedná se o pouhé plnění oznamovací povinnosti vyplývající z § 58 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v relevantním znění (v případě aktuálně účinné právní úpravy z § 73 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v účinném znění). Otázka zákonnosti poskytnutí osobních údajů osob uvedených ve stěžovateli odevzdaných podpisových arších dalším osobám není předmětem tohoto řízení, Nejvyšší správní soud se jí tedy nezabýval.

[27] Druhým z důvodů zamítnutí návrhu byl závěr o tom, že Cesta Guru Járy svou činností rozněcuje nenávist a nesnášenlivost vůči některým svým bývalým členům. Tento závěr byl založen především na zjištění, že se předmětná náboženská společnost podílela na šíření pomluv o své bývalé člence, lékařce, spočívajících v tom, že měla v důsledku svého pochybení zavinit smrt pacienta. K uvedenému závěru dospěl žalovaný s odkazem na znalecký posudek doc. Vojtíška a rovněž na obsah webových stránek www.cestagurujary.cz a na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 27. 12. 2012, č. j. 24 C 62/2009-129, jímž tento soud shledal důvodnou žalobu na ochranu osobnosti, kterou v dané souvislosti podala poškozená přímo proti J. D.

[28] Stěžovatelé ani v tomto případě nerozporují samotnou aplikaci § 5 písm. b) zákona o církvích, Nejvyšší správní soud se tedy touto otázkou v posuzovaném případě nezabýval. Kasační argumentace týkající se tohoto důvodu zamítnutí návrhu stěžovatelů je založena v podstatě toliko na tvrzené podjatosti znalce doc. Vojtíška. V první řadě je třeba připomenout, že posudek doc. Vojtíška byl pouze jedním z důkazů, na nichž byl daný závěr žalovaného založen. Ani tvrzení o podjatosti jmenovaného znalce však nemohl Nejvyšší správní soud přisvědčit.

[29] Městský soud se tvrzenou podjatostí doc. Vojtíška v posuzované věci řádně zabýval a své úvahy přezkoumatelně odůvodnil. Stěžovatelé v kasační stížnosti nepředestřeli polemiku se závěry městského soudu a v podstatě pouze zopakovali argumentaci, kterou uplatnili v žalobě a rovněž před tím ve správním řízení. Nejvyšší správní soud se se závěry městského soudu ztotožnil. Ze skutečnosti, že se znalec ve své dosavadní odborné a publikační činnosti zabýval působením J. D. a jím reprezentované školy Poetrie, na niž navazuje Cesta Guru Járy, ani z toho, že dříve zpracovával znalecký posudek pro trestní řízení vedené proti J. D. a B. P., které Cesta Guru Járy považuje za své hlavní duchovní autority, nelze bez dalšího dovozovat jeho podjatost, a to ani v případě, že v minulosti poukazoval na negativní aspekty působení Cesty Guru Járy a s ní spojených osob. Ze stěžovateli doložených podkladů přitom nevyplývá, že by doc. Vojtíšek vystupoval vůči Cestě Guru Járy nebo jejím představitelům při svém dosavadním působení zaujatě. Stěžovatelé uvádějí, že měl doc. Vojtíšek při zpracování posudku používat neověřené anonymní informace z utajovaného policejního spisu, nekonkretizovali však, o jaké informace z jakého spisu se mělo jednat a své tvrzení ničím nepodložili. Lze přitom dodat, že znalci obecně nelze vytýkat, vyjde-li při zpracování posudku z poznatků, které shromáždil při své dosavadní odborné či znalecké činnosti.

pokračování

[30] Uvádějí-li stěžovatelé, že doc. Vojtíšek v minulosti přirovnával J. D. k Adolfu Hitlerovi, nelze než uvést, že tím patrně poukazují na obsah článků, které předložili ve správním řízení a které obsahují přepis jakéhosi rozhovoru s doc. Vojtíškem. V tomto rozhovoru jmenovaný znalec konstatoval, že J. D. je obklopen početnou skupinou svých následovníků, kteří ho utvrzují v dojmu jeho výjimečnosti, popsal dynamiku vzájemného vztahu mezi takovou charismatickou osobou a jejími příznivci a poukázal na to, že se tento vztah může vyvinout do podoby, která je nebezpečná, jako tomu je např. u J. D. a bylo u Adolfa Hitlera. V tomto směru je tedy argumentace stěžovatelů poněkud zavádějící, neboť nešlo o to, že by znalec tvrdil, že J. D. je jako Adolf Hitler (jak by se mohlo zdát z vyjádření stěžovatelů), znalec pouze poukazoval na konkrétní psychosociologický fenomén, který se dle jeho názoru projevil u obou těchto osobností. Stejně tak je vytržen z kontextu závěr doc. Vojtíška o možnosti registrace Cesty Guru Járy v budoucnu. Znalec totiž konstatoval, že by Cesta Guru Járy mohla být v budoucnu registrována, aktuálně však registraci nedoporučuje vzhledem ke stavu trestního řízení vedeného proti hlavním duchovním představitelům této náboženské společnosti, resp. snaze přípravného výboru zajistit výhodnější postavení trestně stíhaným hlavním představitelům společnosti. Ani Nejvyšší správní soud tedy neshledal argumentaci stěžovatelů týkající se podjatosti doc. Vojtíška důvodnou. Proti obsahu znaleckého posudku, ani proti formulaci otázek, které byly znalci položeny, stěžovatelé v kasační stížnosti neuplatnili žádné námítky, Nejvyšší správní soud se tedy obsahovou stránkou posudku nezabýval a ani zabývat nemohl.

[31] K námitce, podle níž se městský soud nevypořádal se stěžovateli předloženými zprávami, Nejvyšší správní soud uvádí, že se v zásadě jedná o dokumenty, jimiž stěžovatelé dokládali, že Cesta Guru Járy a její představitelé čelí v České republice persekuci a že Cesta Guru Járy již byla zaregistrována v jiných dvou státech. K těmto otázkám se městský soud vyjádřil stručně v bodech 55 až 57 napadeného rozsudku, byť se zde nevyjadřoval k obsahu jednotlivých podkladů. Nejvyšší správní soud toto vypořádání považuje i přes jeho stručnost za dostačující, a to již z toho důvodu, že mu není zřejmé, v jakém ohledu by mělo být tvrzení stěžovatelů o pronásledování jejich náboženské společnosti relevantní pro posouzení splnění podmínek registrace, resp. pro přezkoumání důvodů, které vedly k zamítnutí návrhu. Skutečnost, že Cesta Guru Járy byla zaregistrována v USA a na Filipínách, rovněž není pro posouzení věci rozhodná. Domáhá-li se náboženská společnost registrace v České republice, je na příslušném správním orgánu, aby posoudil takový návrh v souladu s vnitrostátní účinnou právní úpravou, přičemž rozhodnutí o registraci vydaná jinými státy jej nijak nezavazují.

[32] Námitka, v níž se stěžovatelé vytýkají žalovanému i městskému soudu neprovedení testu proporcionality ve vztahu k čl. 8 až 11 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, stěžovatelé uplatnili v řízení před Nejvyšším správním soudem až v replice ze dne 9. 6. 2021, tedy po uplynutí měsíční lhůty pro doplnění původně blanketní kasační stížnosti, která stěžovatelům počala plynout dne 20. 4. 2021, kdy jim bylo doručeno usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2021, č. j. 5 As 55/2021-26, jímž byli k doplnění kasační stížnosti v uvedené zákonné lhůtě vyzváni. Vzhledem k tomu, že zmiňovaná argumentace nemá ani v obecných rysech předobraz v kasační stížnosti ani v jejím včasném doplnění, nemohl Nejvyšší správní soud k této opožděné námitce přihlédnout (§ 106 odst. 3 s. ř. s.).

[33] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že, jak již uvedl výše, zamítnutí návrhu stěžovatelů bylo odůvodněno rovněž tím, že mentoři Cesty Guru Jary neposkytují většinu svých duchovních činností zdarma, ale za úplatu, což žalovaný shledal rozporným s § 27 odst. 5 větou druhou zákona o církvích. Stěžovatelé proti tomuto samostatnému důvodu zamítnutí návrhu v kasační stížnosti neuplatnili žádné námitky, kasační stížnost tedy již vzhledem k této skutečnosti jen stěží mohla být úspěšná.

IV.

Závěr a náklady řízení

[34] Nejvyšší správní soud tedy neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[35] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, náleželo by mu tedy vůči neúspěšným stěžovatelům právo na náhradu nákladů, které v řízení důvodně vynaložil. Žalovanému však v řízení o kasační stížnosti dle spisu žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, proto mu soud náhradu nákladů nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 11. dubna 2023

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu